

Заняття 1. Загальні основи менеджменту

План

1. Менеджмент як вид професійної діяльності.
2. Питання еволюції наукового управління. Сучасні школи управління.
3. Принципи менеджменту.
4. Функції менеджменту.

Ключові терміни: менеджмент, управління, організація, керівник, фахівець, службовець, предмет праці, засоби праці, технологія управлінської праці, ремісничий вид діяльності, технократичний вид діяльності, тейлоризм, класична (адміністративна) школа, неокласична психологічна школа, школа «поведінкових наук», ресурсна теорія, концепція менеджменту знань.

Теми презентацій:

1. Етапи розвитку наукового менеджменту.
2. Менеджер: сутність та функції.
3. Порівняльний аналіз основних наукових шкіл менеджменту.

Питання для обговорення:

1. Співвідношення термінів «управління» та «менеджмент».
2. Визначте зміст управлінської праці менеджера.
3. Які рівні менеджменту Ви знаєте?
4. Хто є суб'єктом управління? Що відрізняє менеджера?
5. Які наукові школи управління Ви знаєте?
6. Чим відрізняються сучасні наукові школи менеджменту?
7. Назвіть основні наукові напрями розвитку менеджменту в світовій охороні здоров'я.

Завдання для самостійної роботи

1. Спробуйте обґрунтувати необхідність вивчення менеджменту для майбутнього лікаря.
2. Наведіть приклади впливу сучасної науки управління на реформування галузі охорони здоров'я в Україні.

Методичні вказівки

У ході підготовки до першого питання семінару студент повинен з'ясувати, що менеджмент – це самостійний вид професійної діяльності, властивий будь-якому комбінованому робочому процесу в межах організації. Багатоваріантність менеджменту, гнучкість і неординарність управлінських комбінацій, неповторність тих чи інших способів управління і складає основу наукового управління в сучасних умовах. Таким чином, менеджмент – це не теорія управління взагалі, а наукове управління конкретним лікувально-профілактичним закладом або установою.

Особливе значення в процесі вивчення матеріалу має знайомство зі змістом основних наукових напрямів та шкіл менеджменту. На сьогоднішній день серед численних підходів до управління відомі п'ять найважливіших шкіл, що зробили суттєвий внесок у розвиток теорії й практики управління, створили школи управлінської думки. Серед них: школа наукового управління, адміністративна школа, школа психології та людських відносин, «емпірична» школа, нова школа науки управління, або кількісна школа.

Третє питання семінару присвячене принципам менеджменту. При вивченні даного питання студент повинен знати співвідношення термінів «менеджмент» та «управління», що їх відрізняє, засвоїти сутність основних категорій: організація, керівник, фахівець, службовець. Студент має визначити, що конкретний зміст управлінських рішень та наступні дії менеджера залежать від природи організації (ділова, адміністративна, громадська тощо), її розмірів, сфери діяльності, рівня управлінської ієрархії та інших факторів. Менеджмент розглядається з різних точок зору як організація управління фірмою, що здійснює будь-які види підприємницької діяльності, спрямовані на одержання прибутку. Вивчення питання про рівні та сфери менеджменту дозволяє з'ясувати сутність таких сфер, як стратегічний та оперативний менеджмент, виробничий та персонал-менеджмент.

Сутність функції менеджменту полягає в тому, щоб забезпечити виконання поставленої мети, завдань із організаційного боку, тобто створити управлінські ефективні зв'язки між всіма елементами керованої системи. Важливо зазначити, що до цього часу не існує єдності з питання щодо кількості управлінських функцій. А. Файоль вважав, що в управлінні існує п'ять функцій: прогнозування, планування, організація, розпорядча, координація, контроль. М. Мескон виділяє чотири функції: планування, організація, мотивація, контроль.
